

Harmonogram činností učitele v rámci organizace školních kol Biologické olympiády kategorií A a B

aneb Kuchařka pro začínající organizátory školních kol Biologické olympiády kategorií A a B

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v případě, že jste se po seznámení s obsahem soutěže Biologická olympiáda (BiO) a s jejími základními organizačními pravidly, resp. závaznými dokumenty na webových stránkách BiO www.biologickaolympiada.cz, a po dohodě s ředitelem školy rozhodli zapojit do soutěže a uspořádat na Vaší škole školní kolo BiO, dovolujeme si Vám pro usnadnění a lepší orientaci v problematice nabídnout seznam konkrétních úkonů nezbytných pro zajištění zdárného průběhu této akce v časové posloupnosti.

Pozn. (vyplývající z Organizačního řádu Biologické olympiády):

- *Za uskutečnění soutěže na škole zodpovídá ředitel, který pověřuje učitele biologie.*
- *Spolu s pověřeným učitelem se na přípravě, řízení a vyhodnocení školního kola mohou podílet další učitelé biologie v rámci činnosti předmětové komise biologie.*
- *Soutěžní úlohy BiO všech kol a kategorií podléhají přísnému utajení. Se zněním úloh se soutěžící seznamují bezprostředně před jejich vlastním řešením. Utajení soutěžních textů je nezbytnou podmínkou zajištění regulérnosti soutěže, za což zodpovídá organizátor příslušného kola. Zadání i autorská řešení jsou s nezbytným odstupem zveřejňována v archivu na webových stránkách Biologické olympiády, organizace podílející se na zajištění jednotlivých kol soutěže nejsou oprávněny publikovat soutěžní úlohy BiO na žádných webových portálech a rovněž nejsou oprávněny distribuovat materiály jinak, než je uvedeno v propozicích a pokynech.*

ZÁŘÍ

1. Zjistit si téma aktuálního ročníku Biologické olympiády (BiO) a termíny školního kola v propozicích a harmonogramu aktuálního ročníku na webových stránkách BiO.
2. Seznámit se s následujícími materiály k aktuálnímu ročníku na webových stránkách BiO: Přípravný text pro kategorie A a B (obsahující rovněž doporučenou literaturu), Seznam přírodnin BiO pro kategorie A a B.
3. Kontaktovat příslušného pověřeného pracovníka (tajemník, příp. předseda krajské komise BiO pro příslušné kategorie), viz sekce kontakty na www.biologickaolympiada.cz, který je přímo zodpovědný za uskutečnění soutěže v kraji, informovat ho o svém záměru zapojit se jako škola do soutěže a dále vyčkat jeho pokynů týkajících se organizace, podmínek postupu, způsobu a ukončení registrace škol, včetně požadované podoby výsledkových listin školních kol.
4. Za distribuci materiálů BiO včetně soutěžních úloh v elektronické podobě jednotlivým školám odpovídají v rámci krajů pověřeni pracovníci, viz **Distribuce materiálů BiO v jednotlivých krajích** na webových stránkách BiO (pozn.: tyto materiály jsou pravidelně distribuovány v průběhu podzimu, konkrétní termíny jsou uvedeny v propozicích k příslušnému ročníku).
5. Přípravný text v tištěné podobě je distribuován na školy prostřednictvím krajských garantů nebo krajských tajemníků a bývá také na jejich pracovištích k dispozici k odebrání.

ZÁŘÍ – ŘÍJEN

1. Nabídnout všem studentům možnost účasti ve školním kole BiO, seznámit je se zaměřením aktuálního ročníku a strukturou školního kola (zahrnuje test všeobecných biologických vědomostí, úlohy praktické i teoretické, zaměřené na téma probíhajícího ročníku a praktické určování přírodnin). V rámci přípravy jim doporučit možnost samostudia dle přípravného textu, upozornit je na možnost postupu do dalších kol a seznámit s výhodami, které z toho plynou (např. na možnost účasti na Mezinárodní biologické olympiádě – IBO, Přírodovědné olympiádě zemí Evropské Unie – EUSO, na Letním odborném soustředění vítězů krajských kol BiO – LOS BiO, případně na jiných akcích podobného zaměření pořádaných v rámci kraje).
2. Ujistit žáky, že jejich případný neúspěch ve školním kole BiO neovlivní negativně jejich klasifikaci.
3. Stanovit a zveřejnit termín konání školního kola. Stanovit a zveřejnit termín pro ukončení registrace soutěžících do školního kola, včetně souvisejících organizačních pokynů (na základě toho pak v příslušném termínu provést registraci soutěžících k účasti ve školním kole).
4. Soutěžícím předat přípravný text v tištěné podobě (dle možností s ohledem na počet přihlášených soutěžících) a zároveň je odkázat na dostupnost téhož textu v elektronické podobě na webových stránkách BiO.

ŘÍJEN – ÚNOR

1. Distribuce zadání a řešení úloh školních kol, příp. informací o možnostech jejich dostupnosti probíhá po krajské linii (pověřené osoby viz Distribuce materiálů BiO v jednotlivých krajích na webových stránkách BiO). Pozn.: V případě, že škola neobdržela příslušné materiály do konce kalendářního roku, je třeba kontaktovat zmíněné pověřené osoby.
2. Obstarat si včas potřebný biologický materiál pro úkoly praktické části školního kola BiO – určování přírodnin („poznávačka“ – preferovány jsou reálné objekty, přípustné jsou ale i ilustrace nebo fotografie) a zejména pro laboratorní úkol podle zadání a autorských řešení soutěžních úloh a pokynů pro organizátory.
3. Ve volitelném předmětu (např. přírodovědný seminář a praktikum), nebo v rámci rozšířené výuky, případně v rámci přírodovědného kroužku apod. postupně s žáky probírat vybraná témata a problémové pojmy dle příslušného přípravného textu a poznávat zadané druhy organismů dle příslušných seznamů organismů (školní sbírky, dle možností živý materiál, obrazové encyklopedie, kapesní atlasy, klíče k určování nebo formou elektronické prezentace). Vzhledem k rozsahu seznamu organismů bude však hlavní část této přípravy na samotných soutěžících a jejich domácím samostudiu.
4. Dle možností školy nabídnout přihlášeným soutěžícím např. přípravný kurz (nad rámec výuky, 1-2x týdně po dobu 2-4 týdnů před vlastním termínem školního kola). Zároveň je vhodné si ověřit, zda jsou v rámci kraje organizovány kurzy nebo semináře, orientované na přípravu soutěžících k účasti v BiO (např. DDM, přírodovědné kluby apod.) a tyto případně soutěžícím doporučit. Oznámení o případných akcích je možné najít na stránkách www.biologickaolympiada.cz, na stránkách příslušných krajských organizátorů, příp. na Facebooku (Biologická olympiáda).
3. Podle počtu přihlášených soutěžících připravit příslušný počet kopií kompletních zadání úloh školního kola BiO příslušných kategorií (protokoly) a důsledně zajistit jejich utajení do začátku vlastního školního kola.
4. Připravit potřebný počet kopií autorských řešení školního kola BiO pro hodnotící, resp. předmětovou komisi BiO.

LEDEN – BŘEZEN

1. Realizace vlastního školního kola pro obě kategorie, časové dotace se každoročně mění, je potřeba nastudovat v pokynech pro organizátory. Obvykle trvá 3-4 vyučovací hodiny. Vzhledem k tomu, že materiál na laboratorní úlohu bývá stejný, nebo podobný pro obě kategorie, mohou obě školní kola (obě kategorie) probíhat současně.
2. Bezprostředně po skončení každého z obou školních kol BiO provést bodové hodnocení protokolů, resp. všech jejich částí dle autorských řešení, stanovit pořadí soutěžících podle počtu dosažených bodů, zapsat do předem připravených formulářů výsledkových listin. Bezprostředně po vyhodnocení seznámit soutěžící s autorským řešením a provést rozbor chyb, vyhodnotit průběh soutěže, oficiálně vyhlásit výsledky školního kola a dle možností ocenit soutěžící. Rovněž informovat soutěžící o právu odvolat se ve stanovené lhůtě v případě pochybností o regulérnosti průběhu soutěžního kola nebo v případě pochybnosti týkající se správnosti vyhlášených výsledků.
3. Po dohodě s ředitelem školy zajistit zveřejnění výsledků školního kola příslušným způsobem (např. školní rozhlas, nástěnka, školní webové stránky, školní časopis apod.).
4. Po skončení školního kola zašle ředitel školy nebo pověřený učitel organizátorovi krajského kola příslušné kategorie BiO výsledkovou listinu všech účastníků s počty dosažených bodů, úplnou adresu školy a stručné hodnocení školního kola; příp. přihlášky soutěžících do krajského kola jsou-li dle pokynů organizátora požadovány.
5. Po skončení školního kola archivovat protokoly soutěžících školního kola po dobu jednoho roku. Komise BiO všech stupňů jsou oprávněny vyžádat si je k nahlédnutí.

BŘEZEN

1. Pro soutěžící postupující do krajského kola obou kategorií (postupový klíč vždy stanovuje příslušná krajská komise BiO) připravit kompletní rozbor školního kola, doporučit další pasáže studijního textu ke studiu, zajistit další doporučenou literaturu, během individuálních konzultací rozebrat pasáže, které postupující studenti ještě nemají v hodinách biologie probrané.

DUBEN (PŘÍP. KVĚTEN – ČERVEN)

1. Všeestranně podporovat studenty postupující do krajských kol sjednáváním individuálního režimu ve škole, který umožní dostatečnou přípravu na krajské kolo, propagovat před krajským kolem Letní odborné soustředění vítězů krajských kol BiO určené nejlepším soutěžícím v krajských kolech.
2. Studenty úspěšné v kategorii A, kteří postoupí do ústředního kola BiO, případně do přípravných soustředění a do Mezinárodní biologické olympiády, podporovat např. zajištěním studijního volna, individuálního vzdělávacího plánu, a to ve spolupráci s ředitelem školy a mentorem nadaných studentů, který by měl v každé škole fungovat.

Tento materiál byl připraven ve spolupráci s Mgr. Janou Farkačovou, učitelkou přírodopisu ZŠ Praha 13, Klausova 2450, RNDr. Janou Dobrorukovou, profesorkou biologie, Gymnázium Dvůr Králové nad Labem, Mgr. Petrem Šímou, profesorem biologie, Gymnázium Botičská, Praha 2 a členy Ústřední komise Biologické olympiády.